

PORTRETET:

“På Svartlamon skal det ikke ha noe å si hvor du kommer fra, eller hva du har gjort tidligere i livet.”

MENIGHETSBLAD

BAKKLANDET, LADEMOEN OG LADE

NR 02_2019

| 03 HVA ER ET
MENNESKE?

| 04 KIRKEÅRET
PÅ ALTERET

| 06 PORTRETET:
OLAV SJELMO

| 08 ENGASJEMENT
FOR SKAPERVERKET

PASS OPP, HER KOMMER EN ENGEL!

I GAMLE DAGER VAR MIKKELSMESSDAGEN PÅ 29. SEPTEMBER EN VIKTIG HØYTIDSDAG. I FOLKETROEN VAR DET ENGELEN MIKAEL SOM FRAKTET DE DØDE OVER ELVEN TIL GUD OG DET VAR MIKAEL SOM VEIDE SJELEN ETTER DØDEN – DET ONDE MOT DET GODE.

Og Mikael visste tydeligvis om sitt ansvar som engel: det finnes gamle bilder hvor vektskåla egentlig var litt for tung på den onde siden, men så ser man at Mikael hjelper litt til med fingeren slik at det gode veide tyngre allikevel. Jeg merker at jeg liker tanken: en jukseengel som hjelper oss mennesker.

Men Mikkelsmessdagen var fra gammelt av ikke bare en kirkedag, det var også en festdag hvor avlingen skulle være i hus. Sånn sett er det ikke overraskende at høytidsdagen holdt seg lenge i folketroen, til tross for at den offisielt ble avskaffet i 1770. Hvem vet, kanskje visste menneskene den gangen også at vi trenger engler i våre liv. Engler som hjelper oss slik at det gode veier tyngst. I 1999 ble Mikkelsmessdagen gjeninnført som en markering for erkeengelen Mikael og alle engler og siden da begynner englene langsomt men sikkert å finne sin vei tilbake til våre kirkerom.

Fra gammelt av er engler sendebud fra Gud, de vil fortelle oss noe viktig. Slik som denne gangen da Maria møtte engelen Gabriel, og så fikk hun høre at hun skulle føde en sønn. Ofte snakker vi

i dag også om skytsengler som passer på oss. Tusler man gjennom markedet på Olavsfestdagene, ser man mange boder med englefigurer. Og nærmer julen seg, så finner vi i mange hjem en glassengel fra Kirkens Bymisjon. Jeg tror at slike engler rett og slett er et bilde på Guds kjærlighet. Gud vil det gode for oss mennesker – og når engelen Mikael jukser litt med vektskåla for at det gode skal veie tyngst, så sier dette noe om at Gud vil oss vel. Og hvem vet hvordan engler ser ut... kanskje er de vakre vesener med litt gjennomskjinnelige vinger, eller kanskje ligner de veldig på naboen som stakk innom i går med noen epler fra hagen.

Teologen Anselm Grün har skrevet en bok om engler «50 engler for et år». Her finner vi korte tekster om en hel hærskære av engler og alle har de sitt spesialfelt: ømhetens engel, stillhetens engel, oppbruddets engel, sorgens engel... og mange andre. Det gjelder å plukke seg en av dem og holde utkikk i dagene som ligger foran oss. Hvem vet, kanskje banker det plutselig på døra vår, og så står engelen der? Åpne opp og ønsk han velkommen!

KONTAKTINFORMASJON:

LADE SOKN:

Besøksadr: Harald Hårfagres gate 2.
www.kirken.no/lade.
www.facebook.com/ladekirke
Kontakt: 99436000.
post.lade.trondheim@kirken.no
Postadresse: Lade menighet, Kirkelig Fellesråd i Trondheim, PB 2300 Torgarden, 7004 Trondheim.

Ansatte:

Sokneprest Angelika Grandy-Teig
tlf: 48131773
Kirketjener/Menighetsforvalter
Øyvind Arnesen tlf. 91114112
Menighetspedagog Martine Moore
Edwardsen tlf: 93054561
Diakon Sissel Håve Smørvik tlf. 46807684
Kantor Øyvind Netland tlf. 91303438
Menighetsrådsleder Johanna Trønnes,
tlf. 95263425

LADEMOEN SOKN:

Besøksadr: Frostaveien 2 H
www.kirken.no/lademoen
www.facebook.com/lademoenkirke
Kontakt: 99436000
post.lademoen.trondheim@kirken.no
Postadresse: Lademoen menighet,
Kirkelig Fellesråd i Trondheim,
PB 2300 Torgarden, 7004 Trondheim

Ansatte:

Sokneprest Stein Ellinggard tlf. 46814084
Menighetspedagog Martine Moore Ed-
wardsen
tlf: 93054561
Diakon Sissel Håve Smørvik tlf. 46807684
Kantor Øyvind Kåre Pettersen tlf. 46805373
Kirketjener Ragnar Timmo Aune tlf.
91584017
Menighetsrådsleder Ingrid Stina Halmø
tlf. 92408353
Menighetsforvalter Tor Bjørklund
tb224@kirken.no · tlf. 90130347

BAKKLANDET SOKN

Besøksadr: Frostaveien 2 H.
www.kirken.no/bakklandet
www.facebook.com/bakkekirke
Kontakt: 99436000.
post.bakklandet.trondheim@kirken.no
Postadresse: Bakklandet menighet,
Kirkelig Fellesråd i Trondheim,
PB 2300 Torgarden, 7004 Trondheim

Ansatte:

Sokneprest Hilde Rosenkrantz tlf. 46815485
Kantor Magnus Leite tlf: 98490379
Menighetspedagog Martine Moore Edwardsen
tlf: 930 54 561
Diakon Sissel Håve Smørvik tlf. 46807684
Kirketjener Temesgen Birru tlf. 46379462
Menighetsrådsleder Hilde Hov Lauritzen
tlf. 41324791

HVA ER ET MENNESKE?

HVEM ER VI SOM MENNESKER, HVA ER VÅR ARTSBESTEMMELSE ?
VI KALLES HOMO SAPIENS – DET BETYR –TENKENDE MENNESKE.
VI ER PATTEDYR – TOBEINTE PRIMATER STOD DET PÅ GOOGLE.

TEKST: TROND ROLAND, SOKNEPREST STRINDA

I boka Kilden av Garbriel Scott beskrives menneskeliv et slik:

«Et menneske kommer til verden, det vandrer rundt i en ham av støv, det lever og spreller og strir en tid, det trekkes med sykdom og urett og savn. Så dør det og går i glemme og blander sitt støv stille med jorden.» Vakkert...Tenker –var det alt ? –er alt sagt ?

Hva er et menneske? stort spørsmål- er vi bare kjemi, elektroner? er vi bare støv? Salmedikteren Grundtvig har en annen definisjon – han sier at menneske er et gud-ommelig eksperiment av ånd og støv. Vi er begge deler. Mennesker i dag er veldig kroppsbevisst- kropp er topp, ånd er bønn. Greit -jeg er kropp. Og skal ta vare på den. Jeg ønsker også å være åndsbevisst- og jeg behøver ikke å være spesielt følsom for å oppleve at det er noe som heter ånd.

Dag Hammarskjöld sa en gang : Et landskap kan synge om skjønnhet, en kropp om ånd.» Og fordi jeg er kropp og ånd, så har jeg noen spørsmål som kroppen min ikke kan svare på.

Hva er å hilse på et menneske? Er det å holde 75 kg kjøttdeig i hånda? Er det å holde rundt en vandrende bølge- vi er 75% vann. Nei, å hilse på et annet menneske er en åndsopplevelse.. alt som bor i dette menneske strømmer ut som musikk, av ansiktet, av ordene, av være-måten...Vi kan tenke, føle, savne, lengte, elske, gråte, be, le ,det gjør ikke støvet....

Ånd varer lenger enn støv, også evigheten har han lagt ned i menneskets hjerte, heter det. «Vi har lengselen i oss, den som

har lengselen i seg er aldri fattig, lengselen kan legge en blå kongekappe selv over tiggerens magre skuldre.» sier-Hans.Børli. Lengselen innebærer et håp. Vi sier:–"Så lenge det er liv, er det håp,".Jeg tenker motsatt: "Så lenge det er håp, er det liv," . Håpet er bærekraft, drivkraft, urkraft, som gir mot, tro, midt i en krevende virkelighet. Symbol på håp-er ankeret, det handler det om å ha et ankerfeste utenfor seg selv. Større enn meg .Jeg tror det er et Håpsgen i oss alle. Uten håp er vi desperat(det ordet betyr)- de - spera. Uten håp blir livet lite og døden veldig stor... I bibelen kalles Gud- håpets Gud. Dette handler om å ha en forankring utenfor meg, større og sterkere enn meg. Kaster ikke ankeret på dekk, det må utenfor ripa, ned i bunn... Troen på Gud gir håp...en forankring...

Tilbake til boka i Kilden , her møter vi fiskeren Markus-han er en undrende sjel, en liten filosof- - hvorfor er mennesket egentlig til, og hva skal det her nede på jorden ? Det kommer inn av en dør og går ut av en annen- hvor- fra , hvor hen ? Markus er en vismann i all sin enfoldighet, han eier et barnesinn som åpner seg for naturens skjønnhet og for tanken om at alt det vakre må ha et opphav, en kilde. Naturopplevelsen blir en vei mot det usynlige bak det sansbare, sinnet blir vendt både mot evigheten og mot øyeblikket. Samtidig. Hvor godt det er å leve, tenker han, hvor rent ut vidunderlig jorden er. Hvor havet er blått, og hvor himmelen kan skinne, hvor luften er god og frisk å ta inn...

Den dagen Markus dør, lyder konklusjonen:

«Et menneske kommer til verden – en ånd daler ned på jorden, den roter en støvsky opp omkring seg, tar støv på og sleper det rundt. Når dens tid her nede er omme, legger den atter støvet av og vender tilbake i det eviges favn.»

Ja, sånn kan vi tenke om livet , om det å være menneske, det er å tilhøre, å lene seg mot en større favn enn vår egen. Og trøstes med at det vi ser omkring oss er for vakkert til å vare bare disse korte årene. Handler om mot, å våge å se med hjertet, å se at det viktigste er usynlig for øye. Det er å vite seg elsket - Å være del av noe som er større enn oss selv Vi tror at alt og alle er i Guds store favn .

Dette store kalles NÅDE – ordet er blitt et fremmedord, men er et ord over alle våre dager, nåde er det å leve , det å være til, det å få en ny sjanse, starte på nytt, bli tilgitt, nåde er hvert tilfeldig møte, det er alt i hverdagen som binder deg til livet.

Nåde over nåde, står det i skriften, ordet *over* kan oversettes med – *som følger på*. *Tenk deg følgende* – du står på ei strand og ser en bølge som følger på en bølge, de slår imot deg, det tar ikke slutt, en ny bølge følger på den første, på nytt og på nytt... bølge på bølge...nåde over nåde.

Slik er Gud og hans nåde, slik er det å være menneske - det er som å høre en mild stemme hvisker til deg, der du står på stranda og bølge etter bølge slår imot deg og sier: «Du er akseptert, akseptert , akseptert...»

KIRKEÅRET PÅ ALTERET

PÅ DET FRAMSKUTTE ALTERET I LADEMOEN KIRKE LIGGER DET NÅ PÅ HVER GUDSTJENESTE EN ALTERLØPER. I ULIKE FARGER! MED FORSKJELLIGE MOTIVER ELLER SYMBOLER! KIRKEÅRET ER SPENNENDE OG FARGERIKT!

TESKT: HENNY TYSDAL · FOTO: DAFFY DESIGN/KIRSTEN STANGVIK

Mitt navn er Henny Tysdal og det er jeg som har laget kirke-årsløperne til det framskutte alteret. Et spennende oppdrag! Jeg bor i Trondheim nå, men har bodd andre steder i Trøndelag og er fra Stavanger. I 30 år har jeg laget ulike kirketekstiler: både prestestolaer, skråstolaer, messehakler, ulike andre tekstiler til kirker og bedehus. I Dun kirke på Jøa henger det 4 Kirkeårstepper i selve kirkerommet. De brukes bla i konfirmantundervisningen.

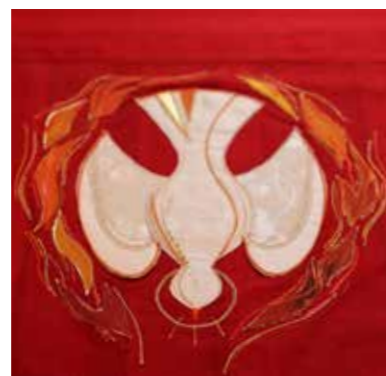
Kirkeåret er delt opp i perioder/dager, og hver periode/dag har sin egen farge. Hvitt er festfargen, fargen vi bruker i påsken, julen, allehelgensdag bl a. Fiolett er fargen til ettertanke og refleksjon, brukes i fastetidene advent og faste, dessuten bots- og bønnedagen. Rødt brukes lite i kirkeåret, 2. Juledag (Stefanusdagen) og pinsen. Grønt er det flest dager av: åpenbaringstiden fra jul til påske og treenighetstiden fra pinse til advent. Kirkeårsløperne i Lademoen kirke har symboler knyttet til hvilken tid de skal brukes:

HVIT: solen som et oppstandelsessymbol, dessuten ser vi «Himmelstigen», og strålene fra en morgensol: HÅPET!!

FIOLETT: Korset med tornekronen. Denne løperen skal jo brukes både i fastetiden (før påske) og i advent. De røde trådene skal symbolisere blodet fra tornekronen. Jesu død på korset. I adventen er jo stemningen en annen og mer «ladet». Derfor gjorde jeg tornekronen enkel og «gjennomsiktig» og brukte lyse farger og sølv i korset. På den måten ble symbolet ikke så «tungt».

RØD: duen og ildtunger (symboler på Den Hellige Ånd). Duen

er i midten, symbolet på Ånden som kommer fra Gud og ned til oss mennesker. Ildtungene omkring omslutter duen, som Den Hellige Ånd omslutter oss gjennom livet!!

GRØNN: Chi Rho i midten (utgjør de to første bokstavene i det greske ordet for Kristus, og er et av de eldste kristusmonogram vi kjenner til) På den ene siden to kornaks, på den andre en drueklase. Sammen er de et symbol på nattverdens brød og vin.

Løperne er laget i en slags applikasjonsteknikk. Jeg pleier å si at jeg «maler» med stoff. I tillegg bruker jeg en del broderi og «franske knuter»!! Jeg bolttrer meg i stoff, ulike typer og kvaliteter, så også med garn! Kirkeårsløperne i Lademoen kirke er intet unntak! Arbeidet gav meg utfordringer, men også stor glede!!

Håper at kirkeårsløperne på det framskutte alteret i denne vakre kirken kan være til glede for mange i lang tid framover!!

HISTORIEGLIMT

GRATULERER MED DAGEN ROSENDAL TEATER!

HELGA 23-25.AUGUST ÅPNET ROSENDAHL TEATER I ØSTBYEN. I ANLEDNING ÅPNINGEN BLE DET FREMFØRT MANGE HILSENER. DENNE HILSEN FRA LADEMOEN VEL SKREVET AV JAN OLAV STRAUME SYNTES VI VAR SÅ FIN AT VI VELGER Å TA DEN MED I SIN HELHET. DEN GIR OSS ET GLIMT INN I ROSENDAHLS TID DA DEN VAR KINO FOR BYDELEN.

TEKST: JAN OLAV STRAUME LADEMOEN VEL

Endelig har det blitt varig liv i gode gamle Rosendal teater igjen – en institusjon som helt siden 1921 var en av byens mest kjente kinoer – helt frem til nedleggelsen i 1986.

Skjønt det var bare de siste 22 årene kinoen lå i Trondheim kommune. Frem til kommunesammenslåingen i 1964 lå Rosendal i Strinda kommune.

På andre siden av Innherredsveien, på Voldsminde og Lademoen som tilhørte Trondheim bodde veldig mange av det faste publikummet.

Selv gikk jeg på barneforestillinger hele 60-tallet. Barnefilmene hadde et repertoar som var helt på linje med voksenfilmene repertoar – action! Barnefilmene bestod av masser av Tarzan, som slengte seg fra tre til tre, og av og til fra tre til halv fire som vi slagferdig sa ute på gata. Johnny Weissmüllers Tarzanrop hørtes også i gater og bakker etter forestillingene. Når det ikke var Tarzan som formidlet livet i Afrika for ungene i mange år, var det Western som ga oss tilsvarende opplysning om Amerika.

Det var westernfilmer, som i dag selvsagt ikke vises for barn. Indianere ble drept i hopetall. Ikke rart det ble mye Indianer og Cowboy i

hager, bakgårder og Lamoparken. Vanlig utsagn som avstedkom at leken ble alvorlig var: *Æ haind-suppert'n først*.

Ellers så var det tradisjon at hver eneste barneforestilling startet med en skikkelig pipekonsert. Galleriet ble etter hvert stengt. Dette grunnet regnet av papirkuler utover de som satt nede i selve salen. Papirkulene kom gjennom luften etter hvert som spissposene var tomme for 5-øres karameller og sjokolademus.

Så kom puberteten og voksenfilmene. Dracula-filmer var glimrende for å prøve å få nærhet til en søt pike i klassen. Jeg husker Christopher Lee i Draculas blod som en svært god film. Westernfilmene revolusjonerte sjangeren med sine italienske regissører og skuespillere. Venetianerne Terence Hill og Bud Spencer assistert av tøffingen Franco Nero gjorde amerikansk western til søndagsskole. Lynraske og uflidde revolvermenn, damer som ofte sølte vann på blusene sine og *autentisk* slåssing! På premierene på spagettiwestern var selv de dårligste plassene solgt. De dårligste plassene var første rad. Den var så nær lerretet at publikum måtte ligge bakover i stolene med bakhodet mot den kalde stålستا

oppå stolryggen. Suksess var det likevel – Martin Nordvik i Adressa skrev i en filmanmeldelse, at det var så mye skyting at de på første rad kunne plukke tomhylser.

Rosendal fulgte med i tidens strømninger. Synkront med den seksuelle frigjøringen i Europa ble Rosendal selvsagt den målbærende kulturinstitusjonen for det store publikummet i Trondheim. En lang rekke filmer med danske Ole Søtoft og Gita Nørby; Tannlege på Sengekanten var visst den første. Etterpå ble mange yrkesgrupper representert med sin sengekantfilm – kjørelærer, melkemann og jeg vet ikke hva.

Det eneste Midtbyen hadde var agent 007. Ellers så var nok ikke 3-timersene med Sound of Music og Moses noe som var samtalemenn i Østbyen.

Repertoaret på Rosendal kino i de mange årene den var i drift serverte befolkningen i byen magi – en magi som i dag står sterkt i nostalgis lys. Rosendal teater har nå alt for lenge stått som en skygge over det som har vært.

Men nå er magien kommet tilbake – vi gleder oss i hele byen!

★ FØLELSEN AV FELLESKAP

HAN BLE FØDT I JAPAN, OG VOKSTE OPP I ET MISJONÆRFELLESKAP.
SÅ FANT HAN DET GODE LIV PÅ SVARTLAMON.

TEKST: KARINA LEIN/INFORMASJONSMEDARBEIDER · FOTO: KIRSTEN STANGVIK/DAFFY DESIGN

– Jeg er bare hjemme og henter meg ei brødskive.

Olav Sjelmo har kort vei til jobben. Han bor på Svartlamon, og er daglig leder i Svartlamon kultur- og næringsstiftelse. Her i Østbyen har han, blant annet gjennom Lademoen Vel, engasjert seg i nærmiljøet gjennom flere år.

Han kom til Svartlamon for første gang for nærmere 20 år siden.

– I starten bare overnattet jeg her, smiler han.

Etter hvert flyttet han inn på en hybel, så inn i en liten leilighet. Han kan ikke tenke seg et bedre sted å bo.

– Felleskapet fascinerer meg. Jeg har jo egentlig bodd slik hele livet, peker han på.

Alle kjente alle

Han ble født i Kobe i Japan. Der drev faren ett landbruks-senter i regi av Norsk Luthersk Misjonssamband (NML). Etter flere år i Asia flyttet familien til Fjellhaug skole i Oslo, videre til Val Landbruksskole i Nærøy.

Etter ungdomsskolen gikk han på Kvitsund Gymnas. Alle drevet av NML.

– Alle disse miljøene var jo også på en avgrenset plass der alle kjenner alle, ikke så ulikt Svartlamon, sier Sjelmo.

Noe av det han verdsetter aller mest her er at det ikke skal ha noe å si hvor du kommer fra, eller hva du har gjort tidligere i livet.

– Her er det ingen som dømmer deg. Her er det en åpenhet rundt at vi ikke er perfekte. Her bor vi så tett at vi blir fanget opp hvis det skulle være behov for det. Her får vi alle en følelse av at vi er i samme båt, beskriver han.

Han trivdes i misjonærfellesskapet også. Der var det mange barn med samme bakgrunn. Han ble alltid kjent med nye mennesker, hadde alltid noen å leke med. Men, da han var rundt 12-13 år gammel, merket han en gryende motstand mot det de predikerte.

– Ikke minst reagerte jeg på synet de hadde på mennesket,

at det var så syndig. For eksempel ble jenter som ble gravide utenfor ekteskap, møtt med en voldsom fordømmelse. Jeg reagerte på at det var så mye dobbeltmoral. Det handlet mye om å fremstå som «perfekt», selv om de slettes ikke var det, sier Sjelmo.

På videregående brøt han helt med NML. Med det mistet han vennene sine derfra.

– Venner er jo viktig i ungdomstida. Jeg måtte starte på nytt, få nye venner. Det hendte det ble vitset med at jeg var misjonærsønn, men såpass må man tåle, smiler Sjelmo.

– *Føler du deg som en misjonærsønn?*

– Jeg hadde jo en spesiell oppvekst, men faren min var ikke predikant. Han fyrte ikke av tordentaler og formante at folk skulle gå på den smale sti. Samtidig er det ikke mange i Norge som har foreldre som har bodd i utlandet for å omvende andre.

– *Hvordan reagerte familien din da du brøt med miljøet?*

– Jeg har to fantastiske foreldre, så det gikk helt fint.

Han er ikke troende, men er medlem i kirka.

– Jeg kan gå med på at budskapet kan være bra, men at det finnes en Gud «der oppe», tror jeg ikke på. Å ta det som står i Bibelen bokstavelig, finner jeg vanskelig. Men, jeg anerkjenner behovet for å samles ved spesielle anledninger i livet, dåp, konfirmasjon og begravelse. Behovet for åndelighet ved gitte anledninger er ikke borte, sier Sjelmo.

I dag opplever han at det er høyt under taket i kirka.

– Kirkerommene er fine plasser å møtes i. At folk har et slikt rom å gå til når de føler behov for det, er viktig, mener Sjelmo.

– Kirka påvirker jo også samfunnet. Den støtter de som rømmer fra krig og søker asyl, og langt fremme når det gjelder miljøvern. Så har de jo heldigvis prester som engasjerer seg i nærmiljøet, slike som Stein (Ellingaard, red.anm) her

på Lademoen, legger han til. Han vil nok tro at det på Svartlamon er en høy andel som har meldt seg ut av kirka.

– Samtidig vet jeg at folk her også deltar på noe av det som foregår i kirka, og at de ved anledninger bidrar kunstnerisk ved ulike arrangementer, sier han.

Rufsete rykte

Østbyen har blitt hans hjem. Her har han engasjert seg for miljøet. Seieren over at Innerherredsveien blir en miljøgate, og ikke en gjennomkjøringsgate, smaker godt.

– Ikke minst fordi Østbyen ikke har hatt så mange seire. Det kommer til å løfte bydelen. Kanskje kan det også være med å påvirke vårt rufsete rykte til det bedre, peker Sjelmo på.

Han er stolt av bydelen sin. Atmosfæren oppleves som unik, kanskje den eneste i sitt slag i Norge. Her liker han å «spankulere» rundt, og gjerne bort til Mellomveien fotballpub som han er en av driverne til. Den startet i det små hjemme hos ham.

– Folk visste hvor nøkkelen lå. Hvis jeg ikke var hjemme, låste de seg inn for å se fotball sammen, forteller han.

I dag trekker bydelspuben fulle hus.

Sjelmo er ihuga fotballentusiast med Tottenham og Rosenborg som favorittlag. Han blir irritert hvis han blir bedt på middag når det er kamp han vil se. Finner noen på å innkalle til et møte som kolliderer med kamp, får han endret tidspunktet.

– Fotball er så fascinerende, i utvikling hele tiden. Jeg ser glatt bort fra alt det negative rundt, penger og alt det der. Jeg klarer ikke ta det innover meg, smiler Sjelmo.

– Du, på arma di står det tatovert «hva var det jeg sa». Hvorfor det?

– Å, det er en frekk liten sak. På den tiden jobbet jeg i Trondheim kommune. Jeg synes det var altfor mange unødvendige møter, der veldig mye stadig ble gjentatt. Da synes jeg denne passet godt, smiler Olav Sjelmo.

HAR DU LYST TIL Å BLI SKUESPILLER?

NÅ HAR DU SJANSEN!

HØSTEN 2019 planlegges det nytt teaterverksteder i Barnas katedral. Verkstedene er rettet mot barn rundt 7-9 år (vi er fleksibel.)

Elise Hørgård Unsmo har nå hatt to flotte teaterverksteder i Barnas katedral med stor suksess. Siste forestilling «Mindre alene sammen ble vist for nesten 150 barn og voksne. Barna får være med på en profesjonell oppsetning i en kirkelig ramme. Barna er med å sette sitt preg på forestillingen. Her kan en ny skuespiller bli født!

Påmelding til Elise på epost: elise.h.unsmo@gmail.com eller tlf.980 66 286 Marit . **Oppstart mandag 23.september kl.15.00.** Det serveres et enkelt måltid før verkstedet starter. Verkstedet er gratis

KRIG, FRED OG KJÆRLIGHET

DA JEG VAR BARN, HØRTE JEG OM KRIG I LANDENE RUNDT OG I ISRAEL. FORTSATT HØRER JEG OM UROLIGHETER, VANSKELIGHETER, UENIGHETER, KRANGLING, OKKUPASJON, VÅPEN, FENGSLING, BYGGING AV MURER, HAT ...

TEKST: SISSEL HÅVE SMØRVIK

I år er det 10 år siden «Kairosdokumentet» kom ut. Det er et dokument skrevet av prester og kirkeledere som lever med disse urolighetene hver dag. På tross av ulik kirkelig ståsted, kom de sammen og arbeidet fram dette dokumentet som på engelsk fikk tittelen «A moment of Truth», oversatt til: «Et sannhetens øyeblikk».

Situasjonen i Midt-Østen er ikke akkurat enkel. Hvis jeg går i meg selv, må jeg innrømme at jeg egentlig har gitt opp, og mistet troen på at det går an å rydde opp der. Det virker som at folk er så harde, så steile, står så hardt på sitt at det ikke nytter å flytte på noe som helst. Harde som stein. Hard som fjell. Hard som en mur. Er hjertene også harde?

Kirkeledernes hjerter er ikke harde. De lever i det som for meg ser ut som et kaos, og de er religiøse ledere for mennesker som forsøker å skape seg et liv i dette kaoset. De skriver: «Kjærlighet er å se Guds ansikt i hvert eneste menneske». De snakker om sine søsken og sine fiender. De snakker om kjærlighet. Hvilken rett har jeg til å slutte å tro på kjærlighetens vei til fred, når de som lever midt i spenningen tror på denne veien?

La oss tenke som kirkelederne som skrev Kairosdokumentet: «Vi sier at kjærlighet er mulig og gjensidig tillit er mulig. Derfor er fred mulig og endelig forsoning også».

Søndag 29. september kl. 11.00 feirer vi Diakonien dag i Lademoen kirke, som en del av Kirkeuka for fred i Israel og Palestina. Dette er en felles gudstjeneste for Bakklandet, Lade og Lademoen menigheter. Sammen med Israel og Palestina og alle andre som strever med konflikter, kan vi bidra til å holde fram håpet. Diakoniutvalgene sørger for en kirkekafe med noe ekstra, konfirmantene skal være med, og et prosjektkor. Bli med og vis at vi er mange som tror på kjærlighetens vei!

JULEMESSE PÅ LADE

29. OG 30. NOVEMBER I KA-SENTERET
HARALD HÅRFAGRESGT. 2 (VED LADEPARKEN)

KAFÉ-SALG: Smørbrød, kaker og varm mat - Hjemmebakke julekaker
Vakkert håndarbeid - Julegaver til store og små
Utlodning - Åresalg - Tombola - Flotte gevinster - Underholdning

LØRDAG KL. 16.00: Juletretenning i Ladeparken med Nisseorkester - Ballade
- Trekning av lotteriet
VELKOMMEN TIL GOD JULEHANDEL OG HYGGELIG PRAT VED KAFFEBORDET!

ET LIV I ENGASJEMENT FOR SKAPERVERKET

–DET ER GUDS SKAPERVERK SOM BLIR ØDELAGT AV VELDIGE UTSLIPP AV UHELDIGE STOFFER TIL LUFT, VANN OG JORD. KIRKENS FOLK MÅ BÅDE TALE OM DET FORKASTELIGE VED Å ØDELEGGE SKAPERVERKET OG GÅ FORAN MED Å HANDLE BÆREKRAFTIG.

TEKST: ANNA GRØNVIK · FOTO: BJØRN LIEN

Slik skrev Per Øverland til Presteforeningen da vi i mars lanserte at organisasjonen vil fornye og forsterke vårt klimasjengement. Videre e-post-korrespondanse skulle vise at engasjementet for klimasaken står sterkt hos Øverland. Han kunne fortelle at han har talt og skrevet om miljøproblematikken siden 1963. Dette måtte vi høre mer om!

Hvor kommer engasjementet ditt fra?

– Det kommer bestemt fra min tro på Gud skaperen og respekten for skaperverket, men den utløsende faktor var boka «Den tause våren» av Rachel Carson i 1963. Da jeg begynte å reflektere over alt uheldig stoff som er sluppet ut i naturen siden den industrielle revolusjon tok til, forstod jeg at det bare var et tidsspørsmål når virkningene ville merkes. I dag snakkes det mye om klimakrise, men det fokuseres helst på begrensede deler av hele spørsmålet. Problemet er det massive presset som økede utslipp og annen skade på naturen betyr.

Liv og lære må gå sammen
Øverland har ofte pekt på miljøødeleggelsene i sitt virke som foreleser gjennom mange tiår. Han arbeidet som sekretær og studentprest i Norges kristelige studentlag fra 1957 til 1965, før han begynte å undervise ved Norges lærerhøgskole i Trondheim. Øverland ble etter hvert førsteamanuensis og professor ved Religionsvitenskapelig institutt ved Universitetet i Trondheim med særlig ansvar for undervisning og forskning i etikk og kirkehistorie. Han har også vært dekanus ved Det historisk-filosofiske fakultet og var rektor ved Universitetet i Trondheim, Den allmenntvitenskapelige høgskolen fra 1993 til 1995.

Parallelt med en solid akademisk karriere har Per Øverland vært opptatt av å leve som han lærer. Allerede i ungdommen tok han standpunkt om å ikke selv ha bil, og den spreke 89-åringen har vært helårssyklist siden 1946. – Da biskop Wagle i 1995 bad oss om å tenke oss en ekstra gang om før vi tok fly fordi flyene forurenset så mye, har jeg siden den gang bare benyttet fly tre ganger. Jeg ble pensjonist i 1995 så det har vært lett

for meg å sløyfe fly, men jeg synes det kan være et godt eksempel på hvordan vi kan spare luften vi puster i.

Du har gjort noen radikale personlige valg for miljøet. Hvilke konsekvenser har dette engasjementet fått for ditt liv?

– At jeg har vært helårssyklist i 73 år, er en livsform. Både min kone og våre tre barn har alle minst en bil, men det begynner å demre for dem at jeg har et poeng! At jeg i pensjonsalderen ikke benytter lange flyreiser, er en side av denne livsformen. Jeg har valgt og mener at det er avgjørende for fremtiden at vi velger en meget nøktern livsform. Jeg kunne nevne mange eksempler, men nøyer meg med klærne. Jeg følger det jeg lærte som barn: Klær og sko skal brukes pent og stilles så de varer lenge! Jeg har knapt kjøpt sko eller klær på tyve år.

Motstand og berikelse

Da vi spurte Øverland om hva slags reaksjoner han har møtt på sitt miljøengasjement, kunne han fortelle at gjennom femti år har det vært litt interesse når klimaet er på topp i mediene, men ellers har det vært den store likegyldig-

heten. –Jeg tok emnet opp på et stort bispedømmemøte for mange år siden og nevnte at så mange kom i bil og at eksos var et miljøproblem. Da ble mange temmelig opprørte, særlig noen eldre prost-er som syntes jeg var utidig!

Men har dette engasjementet og de valgene du har gjort også beriket deg?

– Ja, det er sikkert! Jeg har lenge visst at jeg var på den siden som ville få tilslutning i sin tid. Den synes nå å ha kommet. Det jeg har sådd muntlig og skriftlig gjennom årene gror nok i mangt et sinn.

Hvordan unngår du å bli motløs og fortsette å ivre for klima og

miljø når vi ser at ødeleggelsene er så store og mange er likegyldige?

– Den som lever i Guds følge blir ikke motløs, men dystert ser det ut. Det er i dag for sent å hindre store miljøkatastrofer. De vil komme. De vil ramme uberegnelig og i former vi ikke kjenner. Det vi kan arbeide for er å stanse ødeleggelsen på lengre sikt.

Utfordring til kirken i dag

Med tanke på hans livslange engasjement for saken ville vi også spørre Øverland om hvilke utfordringer han vil gi kirken og prestekollegene i dag: – Den spesielle utfordringen til kirkens folk er å understreke ansvaret for Guds skaperverk. Vi har fått det til forvaltning. Et hovedproblem er at utnyttningen av

skaperverket er delvis et resultat av sekulariseringen av vår rett til å bruke skaperverket. Den utnyttningen har gått for langt og blitt hensynsløs. Utfordringen er først og fremst almen. Gro Harlem Brundtland lanserte sin løsning slik: Økt økonomisk vekst skal gi midler til å bekjempe klimaproblemene. Det er feil! Ved økonomisk vekst vil presset mot naturen øke. Vi må velge en nøktern livsform med langt mindre bruk av klær og mat og andre «forbrukergoder». Den rike del av verden bruker langt over sin andel av ressursene. Derfor må de rike gå foran. Økonomisk nedgang vil følge og ny nøkternhet vil bli nødvendig – og kanskje en berikelse!

NOK EN SUKSESS MED LADEDAG I LADEPARKEN

Lørdag 31. august var det Ladedag i Ladeparken. Det er 5. gang Lade Menighet arrangerer familietreff i Ladeparken og ca. 300 store og små var innom i løpet av dagen. Stor stemning, fine underholdningsinnslag av BALLADE, Kor E Lade; Tensing og TL BAND, og spennende produkter i flere salgsboder.

Lade Historielag og Lade Senior informerte om sine aktiviteter / Kunstnerne Marit Høy og Katja Hammerfjell fra Trondheim.

Blåseensemble TL BAND fra Lade åpnet Ladedagen med flott musikk.

Stor suksess med Barnas Butikk; flere barn solgte leker de ikke bruker lengere til en billig penge, og mange fikk solgt det meste. Flere salgsboder og mye spennende varer ble tilbudt.

DÅP HAR LANGE TRADISJONER HER I LANDET, DET HAR GITT OG GIR FREMDELES TILHØRIGHET I ET FELLESSKAP SOM KAN BÆRE OSS GJENNOM ET HELT LIV.

Det er en arv som vi ønsker å gi videre til kommende generasjoner. Dåpen er et sakrament, en hellig handling som peker utover selve handlingen. Dåpen er Guds kjærlighetserklæring til oss, enten vi nå går selv til døpefonten eller blir båret frem.

Det som skjer i dåpen er et stort under, hvor de livgivende kreftene gir oss håp i en urolig verden. Dåpen lys forblir når lyset slukner, heter det i en dåpssalme, det setter vårt fremtidsperspektiv i et nytt lys. Midt i alt som er **VELKOMMEN TIL DÅP.**

Døpte i Lademoen kirke

Josefine Lilleberre Pedersen
Aleksandert Kraft
Olivia Henriksen Nilsen
Edvin Deniz Sert Geving
Jørgen Sundseth Lode
Neah Sande Grøset
Lille Meek Rostad
Ludvig Johnsen Lian

Døpte i Lade kirke

Benjamin Hegg
Andrea Hestvik Knutsen

Ane Stuan
Haldis Elfrida Brovold Høisen
Leah Ajanovic Hagen
Aaron Thias Evan Koren
Ludvig Johnsen Lian
Johannes Wollan Heir
Alfred Åsmul Hagan
Tuva Rønning Berre
Han Jakov Moltubakk-Johnsen
Gunnhild Ida Brekke Sylthe
Helene Solberg Jensen
Levi Østerås Skollevoll
Benjamin Dahlen –Rundgreen

Anna Linnén Tørhaug
Frida Lillebø
Aurora Hegvold
Alma Hegvold
Alexander Lindbak-Næss
Alexander Kraft
Henrik Nilsen

Døpte i Bakke kirke

Isak Uran Tønne
Lilly Meek Rostad
Tuva Reitan Almås
Karla Drilen Thompson
Sofia Hansen Sundland

BLI MED PÅ BARNAS DAG!

VELKOMMERN TIL GØYAL OG SPENNENDE DAG PÅ KRISTIANSTEN FESTNING!

Vi i kirka inviterer deg og hele familien til en skikkelig barnefest med utegudstjeneste, leker, musikk, konkurranser, ansiktsmaling, omvisning inne på Donjonen og mye mer!

SØNDAG

15.09

12.00 – 15.00

**GUDSTJENESTEN
BEGYNNER
KL. 12.00!**

Det blir servering av deilig grillmat, kaker og kaffe! Alt på arrangementet er gratis! Vi gleder oss til å se dere! Hilsen oss i kirka

★

FÅ MED DEG NOE AV DET SPENNENDE SOM SKJER I KIRKA FREMOVER:

LADE KIRKE:

★ FORMIDDAGSTREFF

i KA-senteret 10.09, 8.10, 12.11 og 10.12 kl. 12.
GRATIS LUNSJ og UNDER-
HOLDNING/Foredrag

★ BABYSANG

onsdager kl.12 i kirka.
Ta kontakt med Marit Bergendahl, 98066286

★ BARNEKORET BALLADE

øver på Lade skole torsdager
kl. 14.45 til 15.30. Vi ønsker
nye jenter og gutter velkom-
men. Kontakt Øyvind Arnesen,
91114112

★ SALMEKVELD

Søndag 13.10 kl. 18 i kirka

★ ALLE HELGENS DAG

Søndag 3.11. ÅPEN KIRKE,
for stillhet og ettertanke fra
kl.13.00 til 16.00

★ BARNEGRUPPA BALLADE

deltar Søndag 10 .november
på korkonsert på Lade skole i
regi av Kor E Lade

★ JULEMESSE

i KA-senteret 29. og 30. 11.
Salg av håndverk, julebakst
mm. Åpen Kafe, åresalg og
underholdning

★ JULEKONSERT

søndag 15.12 kl. 18. «Syng
Julen Inn» Ballade deltar og
flere solister.

LADEMOEN KIRKE OG BAKKE

★ SPRÅK-KAFÉ

mandager kl. 12 for kvinner
(flyttet til Haldensgate 20) og
kl. 18 for alle i Lademoen kirke.

★ ELDRES HYGGESTUND

i Lademoen kirke kl. 12:
11.09, 9.10, 13.11, 11.12.

★ BABYSANGKURS

Bakklandet Menighetshus, se
nettsidene.

★ BARNAS TEATERVERKSTED

6 samlinger for barn 7-9 år.
Kontakt Elise Hørgård Unsmo
tlf. 911 10 482 eller se nettside.

★ KIRKEMIDDAG

torsdag kl. 16.30-18.00.
Dato: 19.9, 24.10, 28.11

★ GUDSTJENESTEN KIRKESKIPET

(barn 1-3 år): lørdag 26.10 og
16.11 kl. 09.30

★ LADEMOEN KIRKEKOR

hver onsdag kl. 19.00
Kontakt Øyvind K. Pettersen
tlf 468 05 373

★ ALLEHELGSSØNDAG

for barn søndag 3.11 kl. 11.00.
Deler av Farvel, Herr Muffin vises.

★ BAKKLANDSTILLEGGET

onsdag 30.10 kl. 19.30 Bakke
kirke. Lademoen kirkekor deltar.

BISKOP HELGA BYFUGLIEN BESØKER ØSTBYEN!

Det skjer på MEDARBEIDERFESTEN 31.OKTOBER KL.18.30
på KA senteret Lade.
Frivillige medarbeidere er velkommen. Påmelding diakon på tlf 468 07 684

LADE, LADEMOEN og BAKKE kirke takker sine annonsører:

Kjeldsberg
ORIENTALIS KAFFE
Siden 1820

VÆRNESSE
Elektrisk

Tlf.: 73 52 22 80
Innherredsveien 1, 7014 Trondheim

Mollenberg Antikk

Nonnegata 28, T: 73 51 33 43, M: 915 70 829
Bymøbler, klokker, parafinlamper m.m
Åpent onsdager 17-20, torsdager 17-20
minst annenhver lørdag 11-15
(se på inngangsdøren for nærmere informasjon)

★ Oppussing av steiner
★ Navnetilføyinger
★ Nedsliping av steiner
★ Bolting av steiner
★ Gravlykter og tilbehør
★ Nye steiner

TO STORE UTSTILLINGER

TRONDHEIM GRAVMONUMENTER AS
Byneset v/Rye, 920 99 749
Prinsens gt.45, 73 50 27 80

BUNNPRIS

BUNNPRIS ROSENBERG AS
Weidemannsveien 4, 7014 Trondheim
Tlf.: +47 73 52 20 28
bprosenborg@bunnpris.no
www.bunnpris.no

TANNREGULERING
BERG NIELSEN
Tannlegespesialist
Mellomveien 2, Buran, Tlf.: 73 52 54 88

LAUGSAND BYDELSKAFÉ

Thomas Von Westens gt. 34
Telefon: 72 54 21 95

Åpent hver dag mellom kl. 10-15.
Lørdager stengt.

Smørbrød, kaker, småretter og à la carte.
Dagens middag fra kl. 13.00
Vi tar i mot bestilling på catering
Egnet sted for tilstelninger ved
barndåp - konfirmasjon - runde dager - minnesamvær.

FLATÅS
BEGRAVELSESBYRÅ

Elektriske kjøretøy i mange
varianter for private og
bedrifter. Stille, effektiv og
miljøvennlig mobilitet.
Bil, moped, mc og sykkel.
www.carpoint.no
Tel.: 73 91 52 00

Svanholm
Begravelsesbyrå

www.svanholm.no
Dagtelefon: 73 89 11 40

REMA 1000
LADE
bare lave priser

Trenger du noen å snakke med?
Kontakt FERMATE NIDAROS, tlf 952 75 210 eller epost: fermatenidaros@gmail.com
Støren kirkekontor, Rådhuset Støren. Vi kan gjøre en avtale om samtale også andre steder
1 samtaletime: kr 300
Fermate Nidaros eies av Stiftelsen Diakonova i samarbeid med Gauldal prosti og
Diakonifelleskapet Nidaros. Mer info om Fermate: www.fermate.no

coop
obs!

DEN NORSKE KIRKE
Kirkelig Fellesråd i Trondheim
GRAVSTELL
www.kirken.no/Trondheim
994 36 000 · post.trondheim@kirken.no

LADEMOEN
TANNLEGEKONTOR
TLF 73 87 80 80

MØBELRINGEN
LADE
Høken VII's gt. 6, 7041 Trondheim - tlf: 73 84 95 95
ÅPNINGSTIDER:
Mandag - Fredag: 10.00 - 20.00
Lørdag: 10.00 - 16.00

VICTORIASALEN
Åpent fra 11-16 tirsdag til søndag i
vinterhalvåret. Vi har også selskapslokaler
med plass til opp mot 180 gjester.
Tlf. 72 88 88 88, post@victoriasalen.no,
www.victoriasalen.no VELKOMMEN!

Elveseter
GRAVFERD

Ingen tillegg ved samtale i hjemmet
Døgnvakt: 72 84 50 80
www.elvesetergravferd.no

Velkommen i kirke:

GUDSTJENESTER LADE, LADEMOEN OG BAKKE

15.09 - 08.12 2019

14.SØNDAG I TREENIG- HETSTIDEN 15.09

**KRISTIANSTEN FEST-
NING** kl.12! Barnas
dag på festningen.
LADEMOEN KIRKE
kl.11.00 Høymesse

15.SØNDAG I TREENIG- HETSTIDEN 22.09

BAKKE KIRKE kl.11.00
Høymesse
LADE KIRKE kl.11.00
Høymesse

16.SØNDAG I TREENIG- HETSTIDEN 29.09

LADEMOEN KIRKE
kl.11.00 Felles gudstje-
neste på Diakonien dag
–Internasjonal solidaritet
Konfirmantene deltar
BAKKE KIRKE kl.18.00
Jazzmesse

17.SØNDAG I TREENIG- HETSTIDEN 06.10

LADEMOEN KIRKE
kl.18.00 Kveldsmesse
LADE KIRKE kl.11.00
Høymesse

18.SØNDAG I TREENIG- HETSTIDEN 13.10

BAKKE KIRKE kl.11.00
Høymesse
LADE KIRKE kl.11.00
Høymesse

19.SØNDAG I TREENIG- HETSTIDEN 20.10

BAKKE KIRKE kl.18.00
Jazzmesse
LADEMOEN KIRKE
kl.11.00 Høymesse

LØRDAG 26.10

LADEMOEN KIRKE
kl.0930: Kirkeskipet- gud-
stjeneste for barn fra 0-3
år.

BOTS OG BØNNEDAG SØNDAG 27.10

LADE KIRKE kl.11.00
Familiegudstjeneste m/
utdeling av 2-årsbok

ALLEHELGENSDAG SØNDAG 03.11

BAKKE KIRKE kl.11.00
Høymesse

LADEMOEN KIRKE

kl.11.00 Barnas allehel-
gensdag – dukketeater
«Farvel Herr Muffin»
LADE KIRKE kl.18.00
Minnegudstjeneste

22.SØNDAG I TREENIG- HETSTIDEN 10.11

LADEMOEN KIRKE
kl.11.00 Høymesse
LADE KIRKE kl.13.00
Dåpsgudstjeneste

LØRDAG 16.11

LADEMOEN KIRKE
kl.09.30 Kirkeskipet- guds-
tjeneste for barn fra 0-3 år.

23.SØNDAG I TREENIG- HETSTIDEN 17.11

BAKKE KIRKE kl.11.00
Familiegudstjeneste Utde-
ling av 2-årsbok
LADEMOEN KIRKE
kl.18.00 Ung Messe Årets
konfirmanter deltar
LADE KIRKE kl.11.00
Høymesse

DOMSSØNDAG/KRISTI KONGEDAG 24.11

LADEMOEN KIRKE
kl.11.00 Høymesse

1.SØNDAG I ADVENT 01.12

BAKKE KIRKE kl.11.00
Familiegudstjeneste Utde-
ling av 4 – årsbok
LADEMOEN KIRKE
kl.11.00 Høymesse
LADE KIRKE kl.11.00
Familiegudstjeneste

2.SØNDAG I ADVENT 08.12

LADEMOEN KIRKE
kl.11.00 Høymesse Felles
med Oromo Evangeliske
Menighet
BAKKE KIRKE kl.18.00
Jazz i adventstiden
– Et møte med
Jan Magne Førde
LADE KIRKE kl.11
Lysmesse

SALMEKVELD 30. OKTOBER I BAKKE KIRKE

Bakke kirke har mye historie i veggene. En kuriositet er "Bakklandstillegget" fra 1859, en salmesamling som Bakke menighet brukte i tillegg til salmene fra den alminnelige salmeboken. Flere av disse ble harmonisert og til dels komponert av datidens domorganist Just Riddervold Lindeman. Mange har originale melodier, helt ukjente for de fleste i dag. Bakke menighet sitter med andre ord på en salmebok med unike melodier. Noen av disse henter vi frem når vi inviterer til salmekveld i Bakke kirke onsdag 30. oktober der vi sammen synger nytt liv i gamle salmer!